

Pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym: pytania i odpowiedzi

Bruksela, 2 grudnia 2015

Komisja przyjęła dziś nowy, ambitny pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym. Jego celem jest stymulowanie procesu przechodzenia Europy na gospodarkę o obiegu zamkniętym, która poprawi konkurencyjność na świecie i przyczyni się do trwałego wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy

Co to jest gospodarka o obiegu zamkniętym?

Aby zapewnić trwały wzrost gospodarczy w UE, musimy wykorzystywać nasze zasoby w inteligentniejszy i bardziej zrównoważony sposób. Pewne jest, że linearny model wzrostu gospodarczego, na jakim polegaliśmy w przeszłości, nie jest już odpowiedni dla potrzeb nowoczesnych społeczeństw w zglobalizowanym świecie. Nie możemy budować naszej przyszłości na modelu „weź-wytwórz-wyrzuć”. Wiele zasobów naturalnych ma ograniczony charakter, a więc musimy zapewnić ich wykorzystywanie w sposób zrównoważony pod względem ekologicznym i gospodarczym. Jak najlepsze wykorzystywanie zasobów leży również w interesie gospodarczym przedsiębiorstw.

W gospodarce o obiegu zamkniętym wartość produktów i materiałów jest utrzymywana jak najdłużej, ilość odpadów jest ograniczana do minimum, podobnie jak wykorzystanie zasobów, przy czym po osiągnięciu przez dany produkt końca przydatności do użycia zasoby pozostają w obrębie gospodarki, tak by móc je ponownie wykorzystywać i tworzyć dodatkową wartość. Model ten pozwala na stworzenie bezpiecznych miejsc pracy w Europie, wspieranie innowacji, które dają przewagę konkurencyjną, oraz na zapewnienie wysokiego poziomu ochrony ludzi i środowiska, będącego powodem do dumy dla Europy. Może on także zapewnić konsumentom bardziej trwałe i innowacyjne produkty, które umożliwiają oszczędności finansowe i podwyższenie jakości życia.

Co zawiera komisyjny pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym?

Aby ułatwić przechodzenie na gospodarkę o obiegu zamkniętym, Komisja przedstawiła specjalny pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, który obejmuje zmienione wnioski ustawodawcze dotyczące odpadów, jak również obszerny plan działania określający konkretny mandat dla obecnej Komisji. Wnioski dotyczące odpadów ustanawiają jasną, ambitną, długoterminową strategię postępowania w zakresie intensyfikowania recyklingu i ograniczania ilości składowanych odpadów, a jednocześnie zawiera propozycję konkretnych środków służących eliminowaniu przeszkód stojących na drodze do osiągnięcia poprawy w zakresie gospodarowania odpadami, uwzględniając różne warunki panujące w poszczególnych państwach członkowskich.

Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym stanowi uzupełnienie tego wniosku. Określono w nim środki służące „zamknięciu obiegu” gospodarki i odnoszące się do wszystkich etapów cyklu życia produktu: od produkcji i konsumpcji, poprzez gospodarowanie odpadami do rynku surowców wtórnych. W planie działania przedstawiono również szereg działań, które będą ukierunkowane na zwalczanie barier rynkowych w poszczególnych sektorach lub strumieniach materiałów, takich jak tworzywa sztuczne, odpady spożywcze, surowce krytyczne, odpady z budowy i rozbioru, biomasa i bioprodukty, jak również działania horyzontalne w dziedzinach innowacji i inwestycji.

Celem planu jest skupienie się na kwestiach, w których działanie na szczeblu UE przynosi rzeczywistą wartość dodaną i umożliwia osiąganie postępów w praktyce.

W jaki sposób przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym przyczyni się do ograniczenia kosztów i tworzenia miejsc pracy?

Zapobieganie powstawaniu odpadów, ekoprojekt, ponowne użycie i tym podobne działania mogą przynieść przedsiębiorstwom w UE oszczędności netto sięgające 600 mld euro lub 8 % rocznego obrotu, prowadząc jednocześnie do ograniczenia łącznych emisji gazów cieplarnianych o 2-4 % rocznie. Przykładowo w sektorach ponownego użycia, ponownego wytwarzania i naprawy koszt ponownego wytwarzania telefonów komórkowych byłby o połowę niższy, jeśli byłoby łatwiej rozkładać je na części. Gdyby udało się zebrać 95 % zużytych telefonów komórkowych, mogłoby to przynieść oszczędności w zakresie kosztów materiałowych w wysokości ponad 1 mld euro.

W przypadku lekkich pojazdów dostawczych, gdzie już teraz odnotowuje się wysoki poziom zbierania, przejście z recyklingu do odnowienia wyrobu mogłoby ograniczyć nakłady materiałowe o 6,4 mld euro rocznie (około 15 % budżetu przeznaczanego na materiały), zaś koszty energii o 140 mln euro, a także spowodować zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 6,3 mln ton.

Jakie działania są przewidziane na etapie produkcji?

Lepsze projektowanie produktów ma kluczowe znaczenie dla ułatwienia recyklingu i wytwarzania produktów, które są łatwiejsze do naprawy lub bardziej trwałe, co umożliwi oszczędności cennych zasobów, wspieranie innowacji oraz zapewnienie konsumentom lepszych produktów, które są mniej kosztowne w użytku. Jednocześnie obecne sygnały rynkowe nie zawsze są wystarczające, aby było to możliwe. Dlatego też potrzebne są zachęty.

Komisja zamierza:

- wspierać możliwość naprawy, recyklingu i trwałość produktów za pośrednictwem wymogów dotyczących produktów w ramach przyszłych planów prac na rzecz wdrożenia dyrektywy w sprawie ekoprojektu, z uwzględnieniem szczegółowych wymagań poszczególnych produktów;
- przygotować niezależny program badań w ramach programu „Horyzont 2020” celem pomocy przy określaniu problemów związanych z potencjalnym celowym skracaniem cyklu życia produktów;
- przedstawić propozycję wymogów służących ułatwianiu demontażu, ponownego użycia i recyklingu wyświetlaczy elektronicznych;
- zaproponować różnicowanie wkładów finansowych w ramach systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta wnoszonych przez producentów w zależności od kosztów wycofania z użytku ich produktów. Przepis ten, w ramach zmienionego wniosku ustawodawczego dotyczącego odpadów, tworzy zachęty gospodarcze do projektowania produktów, które mogą być łatwiej poddawane recyklingowi lub ponownie użyte;
- przeanalizować możliwości stworzenia bardziej spójnych ram politycznych dla różnych wątków prac dotyczących sektorowych unijnych strategii produktowych i ich wkładu w gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- w ramach prac w zakresie ekoprojektu – rozważyć proporcjonalne wymogi dotyczące dostępności informacji w odniesieniu do napraw i części zamiennych;
- zaproponować w zmienionym wniosku dotyczącym odpadów nagrody za propagowanie na poziomie krajowym określonych działań w zakresie przygotowania do ponownego użycia;
- podejmować działania na rzecz lepszego egzekwowania gwarancji dotyczących produktów materialnych i przeanalizować możliwe sposoby poprawy sytuacji, a także zająć się problemem fałszywych twierdzeń dotyczących ekologiczności;
- podjąć działania w zakresie zielonych zamówień publicznych, podkreślając aspekty gospodarki o obiegu zamkniętym w nowych lub zmienionych kryteriach, wspierając większy udział zielonych zamówień publicznych i dając dobry przykład poprzez zamówienia publiczne Komisji i fundusze UE.

Co proponuje Komisja w odniesieniu do procesów produkcyjnych?

Procesy produkcyjne można udoskonalić w celu bardziej efektywnego wykorzystywania zasobów i wytwarzania mniejszej ilości odpadów. Może to stworzyć możliwości dla przedsiębiorstw i pobudzić innowacyjność, a równocześnie zapewnić ochronę środowiska.

Komisja zamierza:

- zawrzeć w dokumentach referencyjnych dotyczących najlepszych dostępnych technik (BREF) wskazówki dotyczące najlepszych praktyk w zakresie gospodarowania odpadami i efektywnego gospodarowania zasobami w sektorach przemysłowych;
- wydać wytyczne oraz promować najlepsze praktyki w odniesieniu do odpadów wydobywczych w celu lepszego odzyskiwania surowców;
- doprecyzować przepisy dotyczące produktów ubocznych w zmienionym wniosku dotyczącym odpadów w celu ułatwienia symbiozy przemysłowej i tworzenia równych warunków działania w całej UE.

Jak Komisja zamierza zapewnić odpowiedzialne pozyskiwanie surowców pierwotnych?

Zrównoważona produkcja surowców – zarówno w Europie, jak i na całym świecie – jest bardzo ważna. W uzupełnieniu działań regulacyjnych podjętych już przez Komisję – np. dotyczących nielegalnego pozyskiwania drewna, wydobywania surowców mineralnych na obszarach dotkniętych konfliktami lub przejrzystości działalności przedsiębiorstw w zakresie płatności dokonywanych na rzecz administracji rządowych przez przedsiębiorstwa wydobywcze i zajmujące się pozyskiwaniem drewna – Komisja

będzie w dalszym ciągu promować zrównoważone pozyskiwanie w ramach dialogów politycznych i partnerstw z krajami spoza UE oraz za pośrednictwem polityki handlu i rozwoju. Przemysł odgrywa również istotną rolę w podejmowaniu zobowiązań na rzecz zrównoważonego pozyskiwania zasobów i współpracy między wszystkimi łańcuchami wartości.

W jaki sposób wspiera się korzystanie z możliwości naprawy produktów i zwalcza celowe skracanie cyklu życia produktów?

Komisja podejmie inicjatywę w szeregu obszarów, które będą miały na celu promowanie produktów nadających się w większym stopniu do naprawy:

- w ramach przyszłych prac dotyczących nowych lub zmienionych środków wykonawczych w zakresie ekoprojektu będzie się systematycznie analizować możliwości naprawy produktów (począwszy od 2016 r.);
- wniosek o normalizację w przypadku efektywnego wykorzystania materiałów w ramach ekoprojektu obejmuje prace nad normami ułatwiającymi dokonywanie napraw (do 2019 r.);
- Komisja zbada także możliwość ustanowienia, w ramach dyrektywy w sprawie ekoprojektu, horyzontalnych wymogów dotyczących dostarczania informacji na temat możliwości naprawy;
- Komisja przygotuje również program niezależnych badań w zakresie zagadnień związanych z praktykami potencjalnego celowego skracania cyklu życia produktów.

Jakie działania przewiduje się w zakresie gospodarowania odpadami?

Każdego roku Europa traci około 600 mln ton materiałów zawartych w odpadach, które mogłyby zostać poddane recyklingowi lub ponownie użyte. Jedynie około 40 % odpadów wytwarzanych przez gospodarstwa domowe w UE jest poddawanych recyklingowi, przy czym wskaźnik recyklingu wynosi na niektórych obszarach aż 80 %, na innych zaś poniżej 5 %. Przekształcanie odpadów w zasoby to zasadniczy element służący efektywniejszemu gospodarowaniu zasobami i przejściu na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Komisja zamierza:

- ustalić wspólny unijny cel zakładający do 2030 r. objęcie recyklingiem 65 % odpadów komunalnych;
- ustalić wspólny unijny cel zakładający do 2030 r. objęcie recyklingiem 75 % odpadów opakowaniowych;
- ustalić wiążący cel zakładający ograniczenie ilości wszystkich składowanych odpadów do maksymalnie 10 % do 2030 r.;
- zintensyfikować współpracę z państwami członkowskimi, aby usprawnić gospodarowanie odpadami w praktyce;
- uprościć i udoskonalić definicje odpadów oraz zharmonizować metody obliczeniowe;
- zadbać o to, by fundusze strukturalne były wykorzystywane do wspierania celów unijnego prawodawstwa dotyczącego odpadów oraz wykorzystywane zgodnie z zasadami hierarchii postępowania z odpadami. Hierarchia ta ustanawia kolejność priorytetów na podstawie najlepszych skutków dla środowiska, począwszy od zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego użycia, recyklingu i odzysku energii, a skończywszy na unieszkodliwianiu, takim jak składowanie;
- zaproponować minimalne kryteria w zakresie systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta, przewidujące nagradzanie producentów wprowadzających do obrotu produkty ekologiczne i zachęcających do ich odzysku i recyklingu pod koniec ich cyklu życia.

Co się stanie z kryteriami utraty statusu odpadu?

Komisja zmieni przepisy, aby umożliwić zakwalifikowanie materiałów poddanych recyklingowi jako nie-odpady, jeżeli spełniają ogólne warunki jednakowe w całej UE. Celem tej zmiany jest uproszczenie ram legislacyjnych dla operatorów w sektorze recyklingu oraz zapewnienie równych warunków działania. Obowiązujące w całej UE kryteria utraty statusu odpadu (np. dla szkła lub złomu miedzi) pozostaną w mocy.

Wniosek ustawodawczy w sprawie odpadów dotyczy jedynie odpadów komunalnych. W jaki sposób zajęto się pozostałymi odpadami?

Zmieniony wniosek dotyczący odpadów zawiera również podwyższone wartości docelowe dla recyklingu odpadów opakowaniowych, które to wartości wzmocnią cele w zakresie odpadów komunalnych. W przypadku odpadów przemysłowych podejście legislacyjne wydaje się nieodpowiednie z uwagi na zróżnicowanie tego strumienia. Bardziej odpowiednim rozwiązaniem jest podejście ukierunkowane na

daną branżę z wykorzystaniem dokumentów referencyjnych dotyczących najlepszych dostępnych technik (BREF) w celu rozwiązania konkretnych problemów związanych z gospodarowaniem danym rodzajem odpadów. Ponadto przemysłowe i handlowe odpady opakowaniowe są objęte dyrektywą 94/62/WE i dyrektywą 2008/98/WE.

Co Komisja zamierza zrobić, aby powstrzymać nielegalne przemieszczanie odpadów do krajów poza UE?

Niedawno wzmocnione unijne rozporządzenie w sprawie przemieszczania odpadów nadaje większe uprawnienia inspektorom. Państwa członkowskie są również zobowiązane do ustanowienia do stycznia 2017 r. planów kontroli, w których określi się minimalną liczbę kontroli, jakie mają być przeprowadzane. Komisja współpracuje z siecią inspektorów ochrony środowiska UE, Interpolem i Europolami. Podejmowane są również inne inicjatywy w odniesieniu do poszczególnych strumieni odpadów takich jak zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz pojazdy wycofane z eksploatacji.

Jakie działania podejmuje Komisja, aby wspierać przekształcanie odpadów w zasoby (surowce wtórne)?

Surowce wtórne nadal stanowią jedynie niewielką część materiałów produkcyjnych wykorzystywanych w UE. Istnieją istotne przeszkody w ich wykorzystywaniu w gospodarce, na przykład ze względu na niepewność co do ich składu. W celu zbudowania zaufania konieczne jest ustanowienie norm.

Komisja zamierza:

- w razie potrzeby rozpocząć prace nad opracowaniem norm jakości dla surowców wtórnych, zwłaszcza dla tworzyw sztucznych;
- podjąć działania w celu ułatwienia legalnego transportowania odpadów między państwami członkowskimi, jednocześnie podejmując dalsze działania mające zmniejszyć liczbę przypadków nielegalnego przemieszczania odpadów;
- dokonać zmiany rozporządzenia UE w sprawie nawozów w celu ułatwienia uznawania nawozów organicznych i nawozów na bazie odpadów, tym samym umożliwiając rozwój ogólnounijnego rynku;
- podjąć działania w celu ułatwienia ponownego wykorzystywania wody – będzie to obejmować wniosek ustawodawczy w sprawie minimalnych wymogów dotyczących odzyskiwanej wody, np. do irygacji i zasilania wód podziemnych;
- opracować analizy i zaproponować rozwiązania na styku prawodawstwa dotyczącego chemikaliów, produktów i odpadów, w tym sposoby poprawy monitorowania chemikaliów potencjalnie niebezpiecznych znajdujących się w produktach. Pomoże to sektorowi przemysłu zagwarantować stabilne dostawy surowców poprzez wykorzystywanie materiałów pochodzących z recyklingu.

Czy proponowane wnioski umożliwiają państwom członkowskim przesyłanie odpadów na składowiska w innych krajach?

Obecne ograniczenia dotyczące transgranicznego przemieszczania odpadów będą w dalszym ciągu obowiązywać. Przemieszczanie odpadów między państwami członkowskimi nie jest możliwe bez „uprzedniego powiadomienia i wyrażenia zgody”. Ponadto proponowane przez Komisję cele w zakresie ograniczenia ilości składowanych odpadów zobowiązywałyby wszystkie państwa UE do znacznego zmniejszenia wskaźnika składowania odpadów do 2030 r., ograniczając zakres wszelkiego transgranicznego przepływu odpadów przeznaczonych do składowania.

Czy we wniosku w dalszym ciągu zezwala się na spalanie odpadów?

Jeśli nie można zapobiec powstaniu odpadów ani poddać ich recyklingowi, odzysk zawartej w nich energii jest w większości przypadków korzystniejszy od składowania, zarówno pod względem ekologicznym, jak i ekonomicznym. „Energia z odpadów” może więc odgrywać ważną rolę i tworzyć synergie z unijną polityką klimatyczno-energetyczną, pod warunkiem, że wykorzystuje się ją zgodnie z zasadami unijnej hierarchii postępowania z odpadami. Komisja zbada, w jaki sposób rola ta może zostać zoptymalizowana, bez narażania na szwank osiągnięcia wyższych wskaźników recyklingu i ponownego użycia, oraz w jaki sposób najlepiej wykorzystać odnośny potencjał energetyczny. W tym celu, w ramach unii energetycznej, Komisja przyjmie inicjatywę „energia z odpadów”.

Jakie działania podejmuje się, aby promować innowacje i inwestycje oraz zająć się kwestiami horyzontalnymi?

Gospodarka o obiegu zamkniętym wymaga większej ilości badań i innowacji w celu zwiększenia konkurencyjności przemysłu UE. Aby cel ten osiągnąć, konieczne będą publiczne i prywatne inwestycje. Ważnymi instrumentami wsparcia będą: program „Horyzont 2020”, COSME, fundusze strukturalne i inwestycyjne, Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) oraz inne programy UE. Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), w tym przedsiębiorstwa społeczne, są szczególnie aktywne w

d dziedzinach takich jak recykling, naprawa i innowacje. Będą one odgrywać ważną rolę w rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym.

Komisja zamierza:

- pomagać MŚP w czerpaniu korzyści z możliwości rynkowych w zakresie zwiększonej wydajności zasobów poprzez utworzenie europejskiego centrum doskonałości w dziedzinie zasobooszczędności;
- w pełni wykorzystywać program prac programu „Horyzont 2020” na lata 2016 – 2017, który zawiera ważną inicjatywę pt. „Przemysł 2020 w gospodarce o obiegu zamkniętym” wspieraną budżetem w wysokości ponad 650 mln euro;
- wraz z EBI oraz Europejskim Centrum Doradztwa Inwestycyjnego, zachęcać do składania wniosków o finansowanie oraz wspierać rozwój projektów mających znaczenie dla gospodarki o obiegu zamkniętym.

W jaki sposób finansowanie prywatne przyczyni się do inwestycji w gospodarce o obiegu zamkniętym? Czy EFIS może być wykorzystywany do pobudzania inwestycji w gospodarce o obiegu zamkniętym?

Gospodarka o obiegu zamkniętym stworzy nowe możliwości dla przedsiębiorstw, atrakcyjne dla finansowania prywatnego. Udało się już zaobserwować, jak oznakowanie stworzyło popyt na bardziej energooszczędne produkty. Zwiększanie świadomości społecznej na temat wyzwań, przed jakimi stoimy, przyczyni się do wyboru produktów wytwarzanych w sposób odpowiedzialny. Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych uzupełnia istniejące wsparcie dla projektów dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym za pośrednictwem narzędzi Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w zakresie doradztwa i finansowania w ramach programu InnovFin. Komisja analizuje również możliwość uruchomienia, wspólnie z EBI i bankami narodowymi, platformy na rzecz wspierania finansowania gospodarki o obiegu zamkniętym.

Jakie działania podejmuje się w celu sprostania szczególnym wyzwaniom w przemyśle tworzyw sztucznych?

Zwiększenie recyklingu tworzyw sztucznych jest potrzebne w celu przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Obecnie wykorzystywanie tworzyw sztucznych wzrasta, natomiast wydajność recyklingu pozostaje w tyle: mniej niż 25 % zebranych odpadów z tworzyw sztucznych poddaje się recyklingowi, a około 50 % trafia na składowiska. Innowacje w tym sektorze są również ważnym aspektem. Mogą one przyczynić się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym dzięki udoskonalaniu konserwowania żywności, zwiększaniu podatności recyklingowej tworzyw sztucznych lub redukcji masy materiałów używanych w pojazdach.

Komisja zamierza:

- przyjąć strategię dotyczącą tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym, zajmującą się takimi kwestiami jak podatność recyklingowa, biodegradowalność, obecność substancji niebezpiecznych w niektórych tworzywach sztucznych i odpady morskie;
- zaproponować w zmienionym wniosku ustawodawczym dotyczącym odpadów bardziej ambitny cel w zakresie recyklingu opakowań z tworzyw sztucznych.

W jaki sposób w pakiecie dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym zajęto się kwestią odpadów morskich?

Komisja dąży do zapobiegania zanieczyszczeniu mórz i znacznego zmniejszenia wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń, w tym odpadów morskich. Szacuje się, że wdrożenie przepisów dotyczących odpadów przyczyni się do zmniejszenia ilości odpadów morskich o co najmniej 25 %. W pakiecie zaproponowano również konkretne działania na rzecz zmniejszenia ilości odpadów morskich poprzez realizację celów zrównoważonego rozwoju na rok 2030, a także obowiązującego w UE głównego celu w zakresie odpadów morskich. Temat ten będzie również przeanalizowany w strategii dotyczącej tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym.

Co proponuje się, by rozwiązać problem marnowania żywności?

Marnowanie żywności stanowi duży problem dla Europy. Szacuje się, że co roku w UE marnuje się około 100 mln ton żywności. Do strat lub marnowania żywności dochodzi w całym łańcuchu dostaw żywności: w gospodarstwie rolnym, na etapie przetwarzania i produkcji, w sklepach, restauracjach oraz w gospodarstwach domowych. Oprócz skutków gospodarczych i środowiskowych, marnowanie żywności ma również istotny aspekt społeczny: należy ułatwiać przekazywanie nadwyżek żywności, tak aby bezpieczna i zdatna do spożycia żywność docierała do najbardziej potrzebujących.

We wrześniu 2015 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło cele zrównoważonego rozwoju na 2030 r., w tym cel zmniejszenia o połowę odpadów spożywczych w przeliczeniu na osobę

na poziomie handlu detalicznego i konsumentów oraz cel ograniczenia strat żywności w łańcuchu produkcji i łańcuchu dostaw. UE i jej państwa członkowskie zobowiązały się zrealizować ten cel. W nowym wniosku ustawodawczym dotyczącym odpadów wzywa się państwa członkowskie do ograniczenia marnowania żywności na każdym etapie łańcucha dostaw żywności, do monitorowania ilości odpadów spożywczych i do składania sprawozdań w celu ułatwienia wymiany informacji na temat osiągniętych postępów między podmiotami.

Komisja zamierza:

- opracować wspólną unijną metodologię pomiaru marnowania żywności oraz określić odpowiednie wskaźniki;
- utworzyć platformę, z udziałem państw członkowskich i wszystkich uczestników łańcucha dostaw żywności, aby pomóc w określeniu środków koniecznych do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju w dziedzinie marnowania żywności i umożliwić wymianę najlepszych praktyk i osiągniętych wyników;
- podjąć działania w celu doprecyzowania przepisów UE dotyczących odpadów, żywności i paszy, oraz wspierać ofiarowanie żywności, jak również bezpieczne wykorzystywanie wycofanych środków spożywczych i produktów ubocznych do produkcji pasz;
- zbadać sposoby poprawy stosowania systemu oznaczeń dat przez podmioty uczestniczące w łańcuchu żywnościowym i jego zrozumienia przez konsumentów, w szczególności sformułowania „najlepiej spożyć przed”.

Co Komisja zamierza zrobić, aby zapobiegać wyrzucaniu żywności nadającej się do spożycia?

Wspólnie z państwami członkowskimi Komisja podejmie działania w celu doprecyzowania przepisów UE dotyczących odpadów oraz żywności i pasz, aby ułatwić redystrybucję bezpiecznej i nadającej się do spożycia żywności wśród osób potrzebujących oraz, jeżeli jest to bezpieczne, wykorzystywanie wycofanych środków spożywczych jako zasobów do produkcji pasz. Na przykład z zakresu wniosku ustawodawczego dotyczącego odpadów wyraźnie wyłączono materiały paszowe. Zagwarantuje to, że wycofane środki spożywcze (np. połamane herbatniki, czerstwy chleb), które są bezpieczne, ale nie można ich wprowadzić do łańcucha żywnościowego z powodów marketingowych, nie są uznawane za „odpady” w UE i w związku z tym mogą być wykorzystywane jako zasób do produkcji pasz. Komisja opracuje również, we współpracy z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami, wytyczne UE dotyczące darowizn w postaci żywności, adresowane do darczyńców i banków żywności i obejmujące informacje na temat przestrzegania stosownych przepisów prawa UE (bezpieczeństwo żywności, identyfikowalność, odpowiedzialność prawna, VAT itp.).

Jakie działania są podejmowane w zakresie surowców krytycznych?

Surowce krytyczne mają duże znaczenie gospodarcze dla UE, a jednocześnie niosą wysokie ryzyko związane z ich dostawami. Są one wykorzystywane w wielu urządzeniach elektronicznych codziennego użytku – np. smartfon może zawierać nawet 50 różnych metali, w tym surowców krytycznych. Bardzo niski wskaźnik recyklingu tych materiałów oznacza, że traci się znaczące możliwości gospodarcze. Kwestia zwiększenia odzysku surowców krytycznych musi zostać podjęta w ramach przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Komisja zamierza:

- podjąć działania zachęcające do odzysku surowców krytycznych oraz przygotować sprawozdanie na temat najlepszych praktyk i możliwości dalszych działań na szczeblu UE;
- zachęcać do działań ze strony państw członkowskich w tej kwestii w swoim zmienionym wniosku dotyczącym odpadów;
- rozważyć wymogi dotyczące produktów w ramach dyrektywy w sprawie ekoprojektu, aby zwiększyć podatność recyklingową urządzeń elektronicznych oraz umożliwić opracowanie norm w zakresie wydajnego recyklingu.

Co proponuje się w odniesieniu do sektorów budownictwa i rozbiórki?

Odpady pochodzące z prac budowlanych i rozbiórkowych stanowią jedną z największych grup odpadów w Europie. Rocznie na osobę wytwarzana jest jedna tona odpadów z budowy i rozbiórki. Oznacza to 500 mln ton rocznie w całej UE. Wartościowe materiały nie zawsze są rozpoznawane i odzyskiwane. Poprawa gospodarowania odpadami w tym sektorze może mieć znaczny wpływ na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Komisja zamierza:

- podjąć szereg działań zapewniających odzysk cennych zasobów i odpowiednie gospodarowanie odpadami w sektorze budownictwa i rozbiórki, jak również ułatwienie oceny efektywności

środowiskowej budynków;

- opracować wytyczne dotyczące etapu przed rozbiórką w celu zwiększenia wysokiej jakości recyklingu w tym sektorze, jak również protokoły dobrowolnego recyklingu służące poprawie jakości materiałów budowlanych pochodzących z recyklingu i stworzenia zaufania do takich materiałów.

Co proponuje się w odniesieniu do biomasy i bioproduktów?

Materiały pochodzenia biologicznego, takie jak drewno, uprawy lub włókna, mogą być wykorzystywane w szerokiej gamie produktów i zastosowań energii. Oprócz zapewnienia alternatywy dla produktów opierających się na paliwach kopalnych, materiały pochodzenia biologicznego są również odnawialne, ulegają biodegradacji i nadają się do kompostowania. Jednocześnie stosowanie zasobów biologicznych wymaga szczególnej uwagi ze względu na ich cykl życia, skutki dla środowiska i zrównoważone pozyskiwanie. W gospodarce o obiegu zamkniętym należy zachęcać do kaskadowego wykorzystywania zasobów odnawialnych, wraz z jego innowacyjnym potencjałem dla nowych materiałów, chemikaliów i procesów.

Komisja zamierza:

- promować efektywne wykorzystywanie biozasobów poprzez szereg środków, takich jak wytyczne i upowszechnianie najlepszych praktyk w zakresie kaskadowego wykorzystywania biomasy oraz wspieranie innowacji w biogospodarce.
- Zmieniony wniosek ustawodawczy dotyczący odpadów zawiera wartość docelową dla recyklingu drewnianych materiałów opakowaniowych i przepis na zagwarantowanie selektywnego zbierania bioodpadów.

W jaki sposób będzie się monitorować realizację planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym?

Komisja zaproponuje proste i skuteczne ramy monitorowania w celu monitorowania głównych elementów planu działań dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym. Będą one obejmować wskaźniki w dziedzinach takich jak bezpieczeństwo dostaw kluczowych surowców, naprawa i ponowne użycie, wytwarzanie odpadów i gospodarka odpadami, handel surowcami wtórnymi w UE i z państwami trzecimi oraz zastosowanie w produktach materiałów pochodzących z recyklingu. Komisja opracuje również wspólną unijną metodologię pomiarów w zakresie marnowania żywności oraz określi odpowiednie wskaźniki.

W jaki sposób uwzględniono wyniki konsultacji społecznych?

W ramach konsultacji społecznych w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym zebrano około 1500 odpowiedzi odzwierciedlających opinie głównych grup zainteresowanych stron: 45 % z sektora prywatnego, 25 % ze strony osób fizycznych, 10 % od organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a 6 % od władz publicznych. Odpowiedzi te były inspiracją podczas przygotowywania planu działań dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym i znajdują odzwierciedlenie na przykład w wyborze priorytetowych sektorów.

Szczegółowe informacje:

[Komunikat prasowy](#): Zamknięcie obiegu: Komisja przyjęła ambitny pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, którego celem jest pobudzanie konkurencyjności, tworzenie miejsc pracy i wspieranie trwałego wzrostu gospodarczego

[Zestawienie informacji ogólnych](#): Zamknięcie obiegu: ambitny unijny pakiet dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym

[Zestawienie informacji](#): Zamknięcie obiegu: wspierając konsumentów w wyborze ekologicznych produktów i usług

[Zestawienie informacji](#): Zamknięcie obiegu: faza produkcji gospodarki o obiegu zamkniętym

[Zestawienie informacji](#): Zamknięcie obiegu: jasne cele i narzędzia na rzecz lepszego gospodarowania odpadami

[Zestawienie informacji](#): Zamknięcie obiegu: od odpadów do zasobów

[Komunikat](#): Zamknięcie obiegu - Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym

Szczegółowe informacje (dostępne w języku angielskim):

[Załącznik do komunikatu w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym](#)

[Proponowana dyrektywa o odpadach](#)

[Projekt Dyrektywy dotyczącej odpadów opakowaniowych](#) (w jęz. angielskim):

[Proponowana dyrektywa w sprawie składowania odpadów](#)

[Proponowana dyrektywa w sprawie sprzętu elektrycznego i elektronicznego](#)

[Nota analityczna w sprawie celów w zakresie gospodarowania odpadami](#)

[Dokument roboczy służb Komisji - Plan wdrożenia](#)

[Wyniki konsultacji społecznych](#)

MEMO/15/6204

Kontakty z mediami:

[Enrico BRIVIO](#) (+32 2 295 61 72)

[Lucia CAUDET](#) (+32 2 295 61 82)

[Tim McPHIE](#) (+ 32 2 295 86 02)

Zapytania od obywateli: Serwis [Europe Direct](#) – tel. [[00 800 67 89 10 11](#)] lub [e-mail](#)